

Brexit: de gevolgen voor Nederlandse zuivel

April 2018

Groot Britannië is een grote markt en een belangrijke exportbestemming voor Europese zuivel. Het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie kan grote invloed hebben. Een 'harde' Brexit is nadelig voor de Nederlandse zuivelsector.

De Brexit is het voorgenomen vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de EU. De Britse regering heeft daartoe besloten op basis van een referendum op 23 juni 2016. Op 29 maart 2017 is de uittreding officieel in gang gezet. De formele procedure mag maximaal twee jaar duren. Tot 29 maart 2019 blijft het VK dus nog lid en blijven alle EU-verdragen gelden. Wat daarna gebeurt, hangt af van de onderhandelingen.

De Brexit is een scheiding met twee gevoelige onderdelen. De eerste is de boedelscheiding, de onderhandelingen over financiële verplichtingen over en weer. Daarnaast is de handelsrelatie na de uittreding een punt van zorg.

"Zachte" Brexit

Het meer pro-Europese deel van de Britse politiek hoopt op een zachte Brexit. Dat betekent dat vrij handelsverkeer mogelijk blijft. Een veel genoemd voorbeeld is de Europese Economische Ruimte (EER), waarin Noorwegen, IJsland en Liechtenstein toegang hebben tot de Interne Markt van de EU. Een vergelijkbare constructie is voor het VK denkbaar. Een potentieel struikelblok voor vrij handelsverkeer is het vrije verkeer van personen. Een deel van de Britten wil migratie tegengaan en het lijkt dat de Brexit, dus het stemmen voor een uittreding uit de EU, juist is ingegeven door dit punt. Dat maakt een "zachte" Brexit onzeker.

"Harde" Brexit

De Britse premier Theresa May heeft in 2017 herhaaldelijk te kennen gegeven af te koersen op een harde Brexit. Dat betekent dat de Britten de Interne Markt en de Douane Unie verlaten en in plaats daarvan nieuwe (bilaterale) afspraken willen maken met de EU.

De afspraken die de EU en het VK kunnen maken over toegang tot elkaars markten bepalen de gevolgen van een Brexit voor de export van Nederlandse zuivel naar het VK en de zuivelmarkt. Zonder akkoord vallen de handelspartners terug op de regels van de Wereldhandelsorganisatie WTO. Dat betekent onder meer dat import-

heffingen gelden voor zuivelproducten van 40 procent of meer.

De onderhandelingen over de Brexit hadden een moeizame start in 2017. Daardoor is er twijfel of de partijen er in slagen vóór 2019 tot een volledig akkoord te komen. Mogelijk komt er een overgangperiode. Als dat niet lukt, dan vervallen alle huidige EU-afspraken op 29 maart 2019 en geldt vanaf dat moment voor het VK automatisch het WTO-regime. Dat is de zogenoemde cliff edge-Brexit.

Gevolgen Brexit voor de zuivelmarkten

Een (harde) Brexit heeft grote gevolgen voor handel tussen de EU en het VK. Om te beginnen wordt een waardedaling van het Britse pond verwacht, zodat de geïmporteerde Europese zuivel duurder wordt voor de Britten. Daarnaast vervalt het voordeel van de interne markt. Er komen mogelijk importheffingen.

Bovendien zullen door administratieve controles aan de grens de kosten stijgen. Deze kunnen oplopen tot 5 à 8 procent. Daarnaast worden logistieke problemen verwacht in verband met de afhandeling van deze controles.

Concurrentie andere landen

Als het voordeel van de gemeenschappelijke Europese markt wegvalt, ontstaat er ruimte voor concurrenten uit derde landen, bijvoorbeeld Nieuw-Zeeland en Australië. De kans daarop neemt toe naarmate deze derde landen gunstigere voorwaarden kunnen bedingen in (bilaterale) vrijhandelsovereenkomsten.

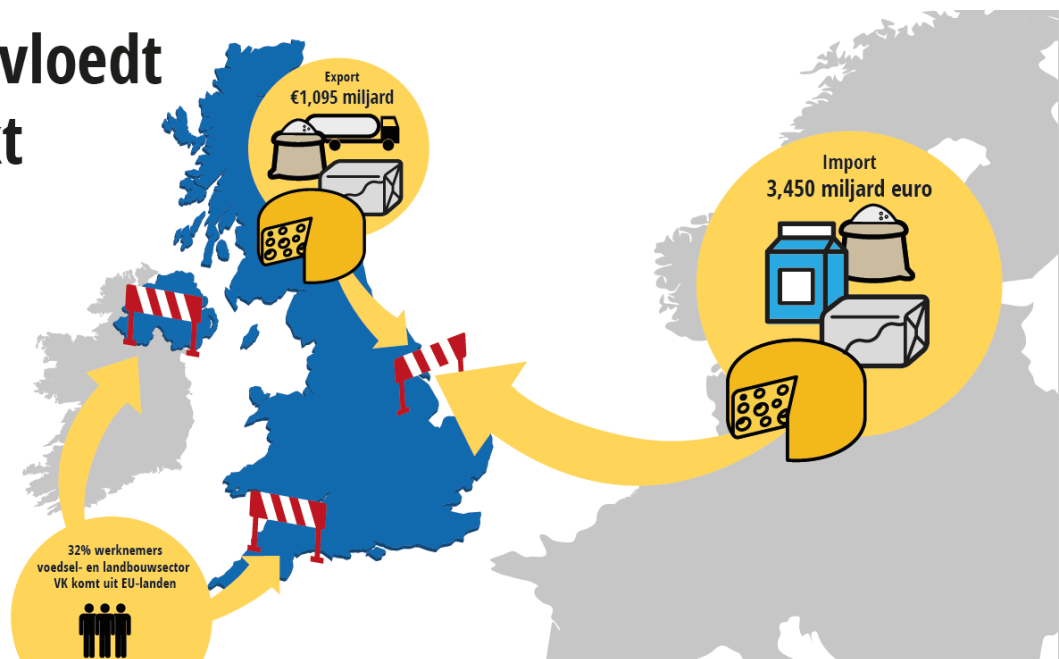
Een prijsstijging van zuivel op de Britse markt betekent bovendien kansen voor groei van de binnenlandse productie. Die is sinds 2000 nauwelijks gegroeid. De aanvoer van melk is in het VK sinds 2000 constant, terwijl de productie in landen als Duitsland en Nederland en Ierland wel groeide.

De beschikbaarheid van arbeid is mogelijk een beperkende factor voor Britse groei. Gemiddeld 32 procent van de werknemers in de Britse voedsel- en landbouwsectoren is afkomstig uit andere EU-landen. Een harde Brexit maakt een eind aan het vrij verkeer van personen. Dat de Britse regering hiervoor met nieuw beleid zal komen, ligt in de lijn van verwachting.

Brexit: de gevolgen voor Nederlandse zuivel

April 2018

Brexit beïnvloedt zuivelmarkt

Brexit grote indirecte gevolgen voor Nederland

Voor Nederland is de export van zuivel naar het VK relatief klein, 337 miljoen euro op een totale Nederlandse exportwaarde van € 6,4 miljard in 2016. Dat is 5 procent van de totale export van Nederlandse zuivel. Indirect zijn de gevolgen van de Brexit voor de Nederlandse zuivelindustrie wel degelijk heel groot. De zuivelstromen vanuit de grotere exporteurs als Ierland, Frankrijk en Duitsland zullen, net als Nederland, een andere weg proberen te vinden. Dat zet waarschijnlijk extra druk op de Europese zuivelprijzen en mogelijk ook de vraag naar Nederlandse zuivelproducten.

Standpunt NZO

Voor de Nederlandse zuivelsector, met zijn sterke exportpositie, is een goede handelsrelatie tussen het VK en de EU belangrijk. Dat vraagt om een gemakkelijke toegang tot elkaars markten, zonder importheffingen en andere belemmeringen aan de grens.

De branchevereniging van de Nederlandse zuivelindustrie NZO heeft daarom de Nederlandse regering gevraagd dit belang onder de aandacht te brengen bij de onderhandelaars in Brussel.

Verenigd Koninkrijk is grote markt voor zuivel

Het Verenigd Koninkrijk is met 63,7 miljoen inwoners een grote markt in Europa. Het land is een netto-importeur voor voedsel. Voor zuivel is de zelfvoorzieningsgraad circa 80%. In 2016 had de import van zuivelproducten een waarde van 3,5 miljard euro. Ruim 98% was afkomstig uit de EU, de grootste leveranciers zijn Ierland, Frankrijk en Duitsland. Nederland staat op een vierde plaats met een importwaarde van 337 miljoen euro. Hierin is kaas het belangrijkste product. Zie tabellen 1 en 2. Bron: ZuivelNL

De Britten exporteren ook; in 2016 had de zuiveluitvoer een waarde van 1,6 miljard euro. Daarvan vond circa 70% zijn weg binnen de EU. Zie tabellen 3 en 4. Bron: ZuivelNL

Brexit: de gevolgen voor Nederlandse zuivel

April 2018

Tabel 1 Import zuivel door VK, herkomst	
Herkomst	waarde in 1.000 euro
Ierland	982
Frankrijk	587
Duitsland	481
Nederland	337
Denemarken	260
Overig EU	651
Totaal EU	3.450
Totaal niet-EU	45
Totaal	3.495

Tabel 3 Export vanuit VK, bestemming	
bestemming	waarde in 1.000 euro
Ierland	457
Nederland	144
Frankrijk	131
België	108
Duitsland	82
Denemarken	35
Overig EU	138
EU totaal	1.095
Niet-EU totaal	487
Totaal	1.582

Tabel 2 Import zuivel naar VK, producten	
Product	waarde in 1.000 euro
Kaas	1.587
Boter, boterolie	322
Melk, melkproducten	263
Melkpoeder	115
Overig	1.208
Totaal	3.495

Tabel 4 Export vanuit VK, product	
product	waarde in 1.000 euro
Kaas	599
Melkpoeder	226
Boter, boterolie	193
Melk (grondstof) en halffabricaten	187
Melk, melkproducten	88
Overige producten	289
Totaal	1.582

Bronnen

1. ZuivelNL
2. Rabobank.nl, Cijfers en trends. Brexit: gevolgen voor Food & Agri-bedrijven
3. Rabobank, maart 2017. Weighing up Future Food Security in the UK: The Impact of the Brexit on F&A in Europe and Beyond